

Egy évvel ezelőtti jelent meg az újjászületett Délmagyarország

Egy év a demokrácia és a nemzeti újjáépítés szolgálatában

(Szeged, november 17) November 19-ike örökre emlékeztető és nevezetesen dátuma nemcsak Szeged, de az egész demokratikus Magyarország sajtójának. Egy évvel ezelőtti ezen a napon jelent meg ismét a **Délmagyarország**, mint a felszabadulás lázában égő Magyarország, a frissen megszületett magyar demokrácia szabad, újragyűjtött harcos orgánuma. A tomboló nyilas önkény, amely 1944 március 19-én a német megszállással szakadt az országra, eltiporta a baloldali Délmagyarországot. Alig telt el egy fél évszázad, a felszabadulás lehetővé tette, hogy a lap, mint a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front lapja támadjon fel.

Megindul a felszabadított Magyarország első napilapja

Az új Délmagyarország a Magyar Nemzeti Függetlenségi Fronttal egyidőben született meg. A felszabadulás utáni időkben kilenc napon keresztül **Népakarat** címen jelentetett meg lapot a Kommunista Párt, a megszülető magyar demokráciának azonban szüksége volt olyan sajtóorgánumra, amely a pártok koalíciója alapján jelenik meg.

A lap megalapítása körül jelentős szerepet vállalt pártunk, a Magyar Kommunista Párt. Révai József elvörös és Konez László elvtárs, akik listában voltak vele, hogy a magyar demokrácia csak harcos szellemű sajtó segítségével érezheti gyökereket és erősödni meg. A Független Kisgazdapárttal és a Nemzeti Parasztpárttal, illetve annak vezető férfiával, dr. Balogh Istvánnal és dr. Erdő Ferencsel karöltve megalapították a Délmagyarországot, mint a Nemzeti Függetlenségi Front lapját. November 9-én lezárultak a tárgyalások a pártok között és tíz nap múlva megjelent a szabad, független, demokratikus Magyarország első demokratikus napilapja, a **Délmagyarország** jól megszerkesztett szerkesztőséggel, az akkori viszonyokhoz mért aránylag kitűnő hírszolgálattal. A lap élén a Balogh-Erdő-Révai-triumvirátus állott mint szerkesztőbizottság, Erdő Ferenczen kívül felelős szerkesztőként is jelezte a lapot. Felelős kiadóként Konez László irányította a lap kiadvátali ügyeit. A fontosabb posztot betöltő belső munkatársak Berezné Eszter, Pirokska, dr. Donázy Kálmán és Erdő Sándor voltak.

Szemelvények az új Délmagyarország első számából

A demokratikus Magyarország első napilapjának megjelenését nagy érdeklődés előzte meg. November 19-én félben Szeged és a környező tanyák, halvak népe lázas izgalommal vette kezébe a demokrácia új hírnökét. A lap első oldalán félkövér, kétfélszoros szedéssel közölte Vörös János, a honvédelmi miniszter felhívását a magyar nemzetnek, amely arra szólította fel a magyar hadsereget, hagyja abba a reménytelen küzdelmet, csatlakozzék az ország felszabadítóhoz, a dicsőséges Vörös Hadsereg katonáihoz, a lakosságot pedig arra hívta fel, hogy álljon a magyar demokrácia zászlaja alá. A vezércikk

Önálló lakatossegéd munkát kapnak. Feliratkozás: Mura-utca 2, Balogh.

»Vörös János szövege« címmel színtelen a kiáltvánnyal foglalkozik.

A nyolcoldalas első szám minden lapján, minden hasábján és minden során a felszabadulás, a felszabadultság boldog érzete ujjong. »A Délmagyarország megjelenése első« címen a demokrácia első orgánumának megjelenését méltató cikket közölt az újság. Egy eleven aktualitáshoz hosszabb Kossuth-idezet és a »Magyar Jakabinus dala« című Ady-vers is arra mutatott, hogy új hang, új világ van születőben ezeken a hazáinkon. A legújabb orosz hadijelentések, amelyek a Vörös Hadseregnek a magyar határtereken folyó diadalmas előretöréséről számoltak be, szintén merőben újat jelentettek a megszokott német hadijelentések hazudozásával szemben.

A helyi hírszolgálat élén kolonnás riport, állott »A meginduló szegedi élet nyomában« címen. A cikk beszámolt a város legelmeiből szükségleteinek, a villanynak, a gáznak, a villamosforgalomnak, a kisvasútnak a biztosításáról, az őszi mezőgazdasági munkák állásáról, a közbiztonság munkájáról, amely akkor már meg volt szervezve. Az »Új beosztás a városban« című cikk is a közigazgatás átszervezésével foglalkozott. A hírszolgálatban az éledő Szeged tanujánként ujjongott ez a kis hír: »Megnyit a városi gőzfürdő«. Itt olvashattuk azt a híradást

is, hogy a fogadalmi templom istentiszteletet az ős és a tél hátralevő szakában az allémban tartják meg, mert a belővések következtében belőrt templomablakok miatt a székesegyházban hideg van. Színkritikát is közölt az első szám: Zilany Lajos »Süt a nap« című darabjának előadásáról számolt be a színkritikus. Sok más, érdekes közlemény, hivatalos hírdetményt lette ezenkívül változatossá az első számot.

Az első szám 20.000 példányban jelent meg, ami vidéki lap történetében szinte egyedülálló, a példányszám később napról napra emelkedett, mert az érdeklődés nemcsak Szegeden, hanem vidéken is nőtt. Az egész akkori felszabadult Magyarország újszólva a Délmagyarországot olvasta. Hónap végére Makótól fel egészen Kecskeméig a Délmagyarország volt a legolvasottabb újság az időközben itt-ott megindult lapok mellett.

A kezdet küzdelmes és boldog felszabadulást hozó napjai után a Délmagyarország a fejlődés egyenes útján továbbhaladva erős oszlopa lett a magyar demokráciának, majd mint a Magyar Kommunista Párt délmagyarországi napilapja még inkább fontos feladatokat oldott meg ezen az úton. A mostani évforduló, 1945 november 19-ike munkában gazdag egy esztendő jelent a demokrácia és a nemzeti újjáépítés szolgálatában.

Ami iránt nem voltak „alkotmányjogi aggályai“ Teleki miniszter urnak

A szegedi Városi Múzeum helyreállítására 67 millió kell és Teleki gróf 200 ezer pengőt utalt ki erre a célra

Elkészült a múzeum és a Somogyi-könyvtár helyreállítási munkálatainak költségvetése

(Szeged, november 17) Teleki Géza gróf ex-kultuszminiszter, akinek „alkotmányjogi aggályai“ támadtak a munkásság bérkövetelése miatt s ezzel indokolta lemondását, nemcsak a munkásjogokkal szemben viselkedik demokráciaellenesen, de a magyar kultúra szent ügyét is szabotálta. A hadműveletek következtében erősen megrongálódott szegedi Somogyi-könyvtár és Városi Múzeum épületének rendbehozására a most távozó kultuszminiszter ur — mint ismeretes — nemrégiben kiutalt — ird és mond — 230.000 pengőt. A Városi Múzeum megbízott igazgatója, Szőke Mihály most készítette el a múzeum és a könyvtár helyreállítási munkálatainak költségvetését, amelyet feltérjesztett a közoktatásügyi minisztériumba. A költségvetésből kiderül, hogy

azok a munkák, amelyek elvégzéséhez Teleki Géza gróf 230.000 pengőt utalt ki, nem kevesebbe, mint 67 millió pengőbe kerülnek.

A költségvetéssel egyidejűleg Szőke Mihály megbízott múzeumigazgató elkészítette a Somogyi-könyvtár és a Városi Múzeum 1946. évi munkatervét is. Ami a személyzeti ügyeket illeti, a legfontosabb és legsürgősebb

teendő az, hogy az öt osztállyal rendelkező múzeum megfelelő képzettségű és múzeumi gyakorlati bíró két végleges állású tisztviselőt kapjon. Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy a tisztviselőket, mire megszerzték múzeumi gyakorlatukat, többnyire elhelyezték a múzeumból s új tisztviselők kezdheték előlrol az egészet... Hala-dektalanul gondoskodni kívánnak a négy főnyi altiszt személyzetnek hat főre történő kiegészítéséről, mert munkaerő hiányában vontatottan, nagy zökkenőkkel tudják csak ellátni a köintézet szolgálatát, különösen a nehéz és egész napot igénybevevő könyvtári szolgálatot. Ugyancsak két állandó ruházatos kinevezését szorgalmazza a munkaterv, mert így az altisztek felszabadulnak az alól a terhes szolgálat alól is és szakszerű munkára vehetik igénybe őket.

A munkaterv beszámol arról is, hogy az épület külső és belső munkálatai október 15 óta folynak. A külső munkálatok között a legfontosabbak azok, amelyek az átjárás viszonyosságait megelőzve megengedik meg, hogy újabb károk keletkezhesse-nek a múzeumban, illetőleg a könyvtárban. Ajtók, ablakok megjavítása, a hiányzó pótlása, a teljesen elpusztult kupolafeljárás beüvegezése, a

WEISZFEILER TESTVÉREK
PAPÍR és RÖVIDÁRU
VISZONTELADÓKNAK
SZEGED, KÖLCSEY-UTCA 2.
Működő telefonszámunk: 194

kupolacsarnok alsó üvegezésének pótlása, ezenkívül a kőművesmunka folytatása, különösen — a háborúra erősen emlékeztető — homlokzat helyreállítása. A kidőlt betonoszlopot újra el kell készíteni és felállítani, a bejárati előtti két művészeti homokkőszobrot elállítani. Az épület előtti két oldalfeljárót szintén véglegesen rendezni kell, ezenfelül az épület ajtóit biztonsági zárral, vasalásokkal és biztonsági csengőkkel kell ellátni.

A Somogyi-könyvtár könyvtárolmányát át kell rendezni és állandóan pótolni. A könyvtár betűrendes és szak-katalógusának újrendezése, könyvkötés, könyvek beszerzése és a hiányok megállapítása szerepel még a munkatervben. A szépművészeti osztály anyagát és a kiállított műveket is át kell rendezni, kiegészíteni és felcserélni. A munkaterv szükségesnek tartja a városházára kiadott muzeális képek és egyéb értékek felülvizsgálását, a képek címkézését, kerettel való ellátását és a leltár szigorú átvizsgálását. A régészeti gyűjteményről különösen nagy feladat a hiányok megállapítása, míg a természetrajzi osztályon a legfontosabb az egész osztályra kiterjedő fertőtlenítő és konserválási munka elvégzése. Ugyanez a helyzet a történelmi tár és a néprajzi osztály anyagával kapcsolatosan. Azokat a népművészeti tárgyakat, amelyek eddig ládákban elraktározva nem voltak hasznosíthatók a tudomány és a kultúra szempontjából, a munkaterv szerint ki fogják állítani.

A munkatervvezet azonban csak akkor valósítható meg, ha jelentős állami támogatás áll a szegedi múzeum rendelkezésére. Szeged város főispánjának és polgármesterének, valamint az összes pártoknak együttesen kell felkarolniuk a Városi Múzeum és a Somogyi-könyvtár helyreállításának és fejlesztésének komoly problémáját. Erre Tömörkény és Móra múzeumai törekszenek.

Mozik műsora

Körző Mozi

Szerdától, november 14-től kezdve az előadások kezdete a téli szezonban fél 3, negyed 5 és 6 órakor! Új magyar film! **Simor Erzsé, Nagy István, Greguss, Turay, Pethe és Misoga** együttes főszereplésével: **A gazdátlan asszony**. Azonkívül: A legfrissebb Heti Hírek. (Telefon: 624.)

Belvárosi Mozi

Ma és mindennap **Afrika örömei**, az amerikai Universal filmgyár világ-filmje Magyarországon először, Budapestet megelőzően! Előadások fél 3, negyed 5 és 6 órakor kezdődnek. (Telefon: 6-25)

Széchenyi Filmszínház

Ma és mindennap bemutásra kerül a kitűnő újszerű film: **Muzika szárnyán**. Egy tenorista karrierjének és szerelmének története. A film zenéjét: **Bizet, Csajkowszki, Rimski-Korsakov, Borodin és Florev** művei szolgáltatják. Soha nem hallott hangverseny! Azonkívül: **Újjáépítési verseny**, a legújabb riportfilm. Előadások kezdete fél 3, negyed 5 és 6 órakor.

JÓ N! November 22-től a sztárok filmje: **ZIEGFELD GIRL**, a nagy látványos, zenés, táncos revüfilm.

Korlálan italmerésem

Állandóan nyitva!

Kitűnő borok, valódi kisüsti pálinkák, rumok kihordásra kedvezményes árban kaphatók.

KUCSKA MIHÁLY
Kossuth Lajos-sugárút 21, telefon 128.

HONTHY HANNA, Makay Margit, Radnóthy Éva, Róbert Zsuzsi, Lehotay Árpád, Lendvay Andor, Bródy Tamás november 18-án, vasárnap délután fél 6 órai kezdettel a Nemzeti Színházban! Rendezi az 5. honvéd kerületi parancsnokság a Vöröskereszt javára.